

Statsrådets principbeslut om handlingsplanen mot människohandel 2026–2027

Ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ”Ett starkt och engagerat Finland” av den 20 juni 2023 är att effektivisera bekämpningen av människohandel, säkerställa informationsutbytet mellan myndigheterna och att förebygga människohandel på ett övergripande sätt inom olika förvaltningsområden. Genom handlingsplanen mot människohandel uppfylls regeringsprogrammets mål. I handlingsplanen prioriteras framför allt åtgärder som gäller förebyggande och bekämpning av människohandel i anknytning till sexuellt utnyttjande, människohandel med barn och unga, tvångsäktenskap eller ett därmed jämförbart förbund, människohandel i anknytning till ungdoms- och gängbrottslighet samt organiserad brottslighet och identifiering av olika fenomen, särskilt i fråga om människohandel med barn och unga.

I Europeiska unionen utgör minderåriga en betydande andel av offren för människohandel. Fenomenet tar sig framför allt uttryck i sexuellt utnyttjande, påtvingad kriminalitet och manipulation i digitala miljöer. Alla dessa uttrycksformer ökar barns och ungas sårbarhet. Människohandel är grov och ofta också gränsöverskridande brottslighet. I Finland är lägesbilden när det gäller människohandel med minderåriga fortsatt bristfällig. Människohandel med minderåriga, framför allt sexuellt utnyttjande, identifieras i liten utsträckning. Fall av tvångsäktenskap upptäcks däremot i större utsträckning, men leder sällan till straffrättsliga påföljder.

Syftet med handlingsplanen mot människohandel är att stärka lägesbilden i fråga om människohandel, att förbättra myndigheternas förmåga att identifiera olika former av utnyttjande och att stödja mer omfattande åtgärder för att ingripa i ungdoms- och gängbrottslighet och kopplingarna till organiserad brottslighet vid människohandel.

Åtgärderna i handlingsplanen har grupperats enligt strategiska mål. Målen är följande:

1. Offer för människohandel nås och identifieras, utnyttjandet kommer till myndigheternas kännedom
2. Offer för människohandel får den hjälp och det stöd som de behöver
3. Det straffrättsliga ansvaret fullföljs i människohandelsbrott, och
4. Människohandel bekämpas tillsammans och på bred front.

Under dessa strategiska mål finns sammanlagt 43 åtgärder som i huvudsak genomförs inom ramen för befintliga resurser genom förvaltningsövergripande samarbete och som tjänsteuppdrag.

Mål och åtgärder mot människohandel

1) Offer för människohandel nås och identifieras, utnyttjandet kommer till myndigheternas kännedom

Avslöjande och identifiering av människohandel främjas. Det är viktigt både för människohandelsoffret själv och för hela samhället att myndigheterna får kännedom om fall av människohandel. Målet är att de centrala myndigheterna i arbetet mot människohandel känner till grunddragen i fenomenet människohandel och har kompetens att ingripa i den och se till att offren får hjälp vid behov.

Handlingsplanen syftar framför allt till att öka kunskapen om människohandel bland yrkesutbildade personer som arbetar med barn och unga. När det gäller att nå eller identifiera offer för människohandel är aktörerna inom social- och hälsovården, småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, utbildningen på andra stadiet och utbildningen på högre nivå i en särskilt viktig ställning. Kompetensen i fråga om människohandel, inbegripet tvångsäktenskap, stärks också till exempel i utrikesförvaltningen och vid Migrationsverket.

Justitieministeriet publicerade den 29 januari 2025 manualen "Nationell hänvisningsmekanism (NRM) : Manual vid misstanke om människohandel". NRM-manualen och implementeringen av den är ett väsentligt led i handlingsplanen och åtgärderna när det gäller att nå och identifiera offer för människohandel och göra myndigheterna medvetna om fall av utnyttjande. Människohandel är ett fenomen som ständigt förändras och tar sig nya uttrycksformer. Fenomenets utveckling följs aktivt. Ett av utvecklingsobjekten i handlingsplanen är att bekämpa människohandel med barn och unga på nätet eller med utnyttjande av nätet.

Åtgärder

1. Identifieringen av människohandel och möjligheterna att nå offren stärks genom att den sakkunskap som finns i hjälpsystemet för offer för människohandel sprids i hela landet och genom att det regionala samarbetet i arbetet mot människohandel stärks. Det regionala kunnandet och samarbetet utvecklas i hela landet i de regionala nätverken mot människohandel under ledning av hjälpsystemet för offer för människohandel. Ansvarig: Hjälpsystemet för offer för människohandel. Tidsplan: 2026–2027.
2. Man säkerställer att myndigheter och andra yrkesutbildade personer som eventuellt möter offer för människohandel i sitt arbete känner till NRM-manualen och använder den som stöd i arbetet när de identifierar offer för människohandel och hänvisar dem till tjänster. Myndigheter och yrkesutbildade personer uppmanas att ta del av den eOppiva-webbutbildning som baserar sig på NRM-manualen. Ansvarig: samordningen av statsrådets arbete mot människohandel, utrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet. Tidsplan: 2026–2027.
3. Möjligheterna att på ett effektivare sätt bekämpa människohandel inom ramen för förhands- och efterhandskontrollen av uppehållstillstånd för arbete och utbildning utreds. Utredningen och genomförandet av slutsatserna görs 2026 under ledning av arbets- och näringsministeriet inom ramen för den förvaltningsövergripande styrningen av tillståndsförfaranden som baserar sig på arbete och utbildning. Ansvarig: arbets- och näringsministeriet, Migrationsverket. Tidsplan: 2026. Migrationsverkets anvisningar och webbutbildning om människohandel uppdateras. Ansvarig: Migrationsverket. Tidsplan: 2026–2027.
4. En promemoria om olika tillvägagångssätt utarbetas som tjänsteuppdrag i syfte att lösa problem som gäller gränsdragningen mellan anställningsförhållanden och företagande. Syftet är också att bedöma olika slags lösningar för att förebygga falskt egenföretagande. Ansvarig: arbets- och näringsministeriet. Tidsplan: 2026–2027.

5. Migrationsverkets anvisningar och webbutbildning om människohandel uppdateras. Ansvarig: Migrationsverket. Tidsplan: 2026–2027.
6. Migrationsverkets förutsättningar att identifiera tvångsåktenskap och därmed jämförbara förbund stärks. Ansvarig: Migrationsverket. Tidsplan: 2026–2027.
7. Informationsutbytet mellan myndigheterna förbättras genom att behövliga ändringar av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) bereds. Ansvarig: inrikesministeriet. Tidsplan: 2026–2027.
8. Förmågan hos personalen inom utrikesförvaltningen, framför allt vid ambassaderna, inbegripet personal som tar emot och behandlar ansökningar om inresetillstånd, att genom myndighetssamarbete identifiera människohandel och offer för människohandel (inklusive förebyggande av tvångsåktenskap) stärks i samarbete med andra myndigheter, till exempel genom utbildning. Ansvarig: utrikesministeriet. Tidsplan: 2026–2027.
9. En nätbaserad studiehelhet som gäller människohandel inkluderas i läroplanen för brottspåföljdsområdet (Ihmiskaupan tunnistaminen turvallisuus- ja rikosseuraamusalalla | Laurea avoin AMK| Laurea Smart). Personalen informeras regelbundet om utbildningsmöjligheten och uppmuntras aktivt att genomföra utbildningen. Ansvarig: Brottspåföljdsmyndigheten. Tidsplan 2026–2027.
10. Olika sätt att ingripa i människohandel med barn och unga på nätet utreds. Ansvarig: Samordningen av statsrådets arbete mot människohandel, UBS. Tidsplan: 2026–2027. Huruvida målet uppnås beror delvis på den finansiering som söks.
11. Undervisnings- och kulturministeriet informerar i samarbete med Utbildningsstyrelsen om NRM-manualen, om webbutbildningsmöjligheten och om det informationspaket om människohandel och utnyttjande som utarbetades i samband med handlingsplanen mot människohandel 2021–2023. Informationen riktas till förvaltningsområdets aktörer inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, utbildningen på andra stadiet och utbildningen på högre nivå. Ansvarig: undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen. Tidsplan 2026–2027.
12. Undervisnings- och kulturministeriet fortsätter att i sin styrning lyfta fram kravet på ansvarsfull och etisk rekrytering av internationella studerande och intensifierar myndighetssamarbetet för att minska och förebygga risken för utnyttjande av internationella studerande. Ansvarig: undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen och arbets- och näringsministeriet. Tidsplan 2026–2027.
13. Kompetensen hos yrkesutbildade personer och familjevårdare inom vården utom hemmet förbättras och stödmaterial produceras för arbete med barn som utan tillstånd är frånvarande från platsen för vård utom hemmet. I projektet ”Turvalliset kadut”, som drivs av Institutet för hälsa och välfärd, ordnas utbildning om erfarenheter av brott i samband med barns olovliga frånvaro och om hur man kan identifiera och ingripa i dem. Dessutom utarbetas en checklista som vuxna på platser för vård utom hemmet kan använda vid diskussioner med barn efter olovlig frånvaro för att identifiera eventuella erfarenheter av utnyttjande och våld. Checklistan och dess funktion pilottestas i statens skolhem. Efter pilottestningen publiceras listan i handboken för barnskyddet (efter reformen av Institutet för hälsa och välfärds webbplats kommer listan att finnas under rubriken Anvisningar för barnskyddet). Målet är också att producera material som riktar sig till barn. Om finansiering fås från social- och hälsovårdsministeriet kommer materialet att inkluderas som en separat del i den barnskyddsguide för barn och unga som finns på Institutet för hälsa och välfärds webbplats. Ansvarig: social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, den nationella barnstrategin, samordningen av statsrådets arbete mot människohandel. Tidsplan: 2026–2027.
14. I samband med totalreformen av hälsoskyddslagen skapas det klarhet i hälsoskyddsmyndigheternas handräckning till andra myndigheter i fall av misstänkt utnyttjande. Samtidigt stärks den riskbaserade tillsynen enligt lagen. Ansvarig: social- och hälsovårdsministeriet. Tidsplan 2027.

15. En officiell anvisning för utveckling av tillsynen över boendeförhållanden bereds för hälsoskyddsmyndigheterna. Utbildning och handledning ordnas som stöd för tillämpningen av anvisningen. Ansvarig: Tillstånds- och tillsynsverket. Tidsplan: 2026.
16. Det riksomfattande tillsynsprogrammet för hälsoskyddet uppdateras så att totalreformen av hälsoskyddslagen och anvisningen om tillsyn över boendeförhållanden beaktas. Ansvarig: Tillstånds- och tillsynsverket. Tidsplan: 2026.
17. Tillsynen över användningen av utländsk arbetskraft vidareutvecklas i syfte att identifiera och avslöja arbetsrelaterat utnyttjande. Bland annat stärks analysfunktionen inom arbetarskyddet. När det gäller utlänningsinspektörerna riktas resurserna framför allt till tillsyn över minimianställningsvillkoren. Ansvarig: social- och hälsovårdsministeriet (arbetarskyddet). Tidsplan: 2026–2027.
18. Utbildning ordnas för inspektörer som utövar tillsyn över användningen av utländsk arbetskraft och för inspektörer som utövar tillsyn över anställningsförhållanden och arbetsförhållanden. Syftet är att förbättra identifieringen av arbetsrelaterat utnyttjande. Ansvarig: social- och hälsovårdsministeriet, arbetarskyddsavdelningen vid Tillstånds- och tillsynsverket. Tidsplan: 2026–2027.

2) Offer för människohandel får den hjälp och det stöd som de behöver

Offer för människohandel har med stöd av internationella avtal, EU-lagstiftning och internationell lagstiftning rätt att få hjälp, stöd och skydd som motsvarar deras behov. Barn som är offer för människohandel ska skyddas särskilt och prioriteras i denna handlingsplan.

Kompetensen och förmågan hos yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården att identifiera och hjälpa offer för människohandel stärks, till exempel genom utbildning och anvisningar. Målet är att offer för människohandel ska få hjälp och att man på ett bättre och mer enhetligt sätt ska kunna svara på deras behov av hjälp.

Åtgärder

19. Kompetensen hos yrkesutbildade personer och ledningen inom social- och hälsovården stärks som ett led i projektet *Aktivt aktörskap – tjänster som främjar jämlikhet, icke-diskriminering och delaktighet*, som drivs av Institutet för hälsa och välfärd. I projektet produceras och sprids information, utbildas yrkesutbildade personer och förankras den webbutbildning som produceras av Institutet för hälsa och välfärd. Ansvarig: Institutet för hälsa och välfärd och social- och hälsovårdsministeriet. Tidsplan: 2026–2027.
20. Hjälpssystemet för offer för människohandel stöder utvecklandet av innehållet i tjänsterna för offer för människohandel inom ramen för projektet *Aktivt aktörskap – tjänster som främjar jämlikhet, icke-diskriminering och delaktighet*, som drivs av Institutet för hälsa och välfärd, genom att delta i projektets styrgrupp, producera innehåll till en handbok och utbildningar för yrkesutbildade personer inom välfärdsområdena och delta i uppdateringen av innehållet i webbutbildningen ”Ihmiskauppa sote-palveluissa kohdattavana ilmiönä” för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Ansvarig: Hjälpssystemet för offer för människohandel. Tidsplan: 2026.
21. Välfärdsområdenas kompetens när det gäller att identifiera och ingripa i tvångsåktenskap stärks som ett led i Institutet för hälsa och välfärds arbete mot hedersrelaterat våld, bland annat genom att innehåll som gäller tvångsåktenskap tas med i och uppdateras i webbutbildningen *Ingrip i våld* och

- genom att yrkesutbildade personer ges anvisningar om tvångsäktenskap. Ansvarig: Institutet för hälsa och välfärd. Tidsplan: 2026–2027.
22. Bedömningen av servicebehovet hos minderåriga barn som är offer för människohandel utvecklas i fråga om de tjänster som ordnas av hjälpsystemet för offer för människohandel. Ansvarig: Hjälpsystemet för offer för människohandel. Tidsplan: 2026.
  23. Enhetliga riktlinjer för rättshjälpsbyråerna bereds som stöd för behandlingen av människohandelsärenden. Ansvarig: Rättstjänstverket. Tidsplan: 2027.
  24. Statistikföringen av ärenden som gäller offer för människohandel vid rättshjälpsbyråerna utvecklas. Även anvisningarna om praxis för statistikföring utvecklas i syfte att stärka insamlingen av information. Ärendehanteringssystemet Romeo byggs ut med lösningar som möjliggör statistikföring. Ansvarig: Rättstjänstverket. Tidsplan: 2026.
  25. Rättshjälpsbyråerna ges utbildning om statistikföringsmetoder i samband med människohandelsärenden till följd av det nya registreringsystemet. Ansvarig: Rättstjänstverket. Tidsplan: 2027.

Det straffrättsliga ansvaret fullföljs i människohandelsbrott

Syftet med ett effektivt fullföljande av det straffrättsliga ansvaret är att förebygga människohandel. Människohandel och utnyttjande bekämpas på ett fenomenorienterat sätt. Fall av människohandel avslöjas, och det internationella samarbetet intensifieras. Kompetensen hos förundersökningsmyndigheterna, åklagarna, rättskipningspersonalen och personalen inom brottspåföljdssektorn stärks. Samarbetet mellan förundersökningsmyndigheter och åklagare under förundersökningen förbättras. Fokus ska särskilt ligga på barn och unga som offer för människohandel.

Åtgärder

26. Polisens utbildning om människohandel och framför allt om barn och unga som offer för människohandel stärks bland annat genom att temat inkluderas i förhandlingsdagarna om brott mot barn, "Lapsirikosten neuvottelupäivät" (ansvarig arrangör 2026 är Polisyrkeshögskolan) Ansvarig: Polisstyrelsen och Polisyrkeshögskolan. Tidsplan: 2026.
27. Identifierandet av utnyttjande framför allt i brottslig verksamhet förbättras genom att barnsensitiva metoder i högre grad inkluderas i handboken för utredning av vålds- och sexualbrott mot barn i de fall då barn eller unga misstänks för brott. Ansvarig: Polisstyrelsen. Tidsplan: 2026.
28. En nationell förhörmodell som ska användas vid förhör med barn och unga som misstänks för brott utvecklas. Modellen utarbetas oberoende av brottstyp och ska beakta den förhörda egna erfarenheter av att bli utsatt för brott, oberoende av brottstyp. Modellen ska styra förhørsledaren mot hypotestänkande. Ansvarig: Polisstyrelsen. Tidsplan: 2026.
29. Polisens anvisningar om utredning av människohandelsbrott uppdateras, och i uppdateringsarbetet betonas barn och unga som offer för människohandel. Ansvarig: Polisstyrelsen. Tidsplan: 2026.
30. Människohandel inkluderas i utbildningen "Vaativaan tutkintaan henkilöön kohdistuvissa rikoksissa erityisesti perehtynyt pidättämiseen koulutettu virkamies" och förhandlingsdagarna "Vaativa tutkinta henkilöön kohdistuvissa rikoksissa". Efter dessa utbildningar bedöms behovet att i fortsättningen ordna separata förhandlingsdagar med fokus på människohandelsbrott. Ansvarig: Polisyrkeshögskolan. Tidsplan: 2026–2027.
31. Avsikten är att effektivisera förundersökningsarbetet i början av utredningen av människohandelsbrott. Ansvarig: Åklagarmyndigheten och Polisstyrelsen. Tidsplan: 2026–2027.

32. I varje åklagardistrikt utses bland specialiståklagare och åklagare som specialiserar sig ett antal åklagare som har djupare insikter i människohandelsbrott och ger förundersökningsmyndigheter och andra åklagare expertrådgivning. Ansvarig: Åklagarmyndigheten. Tidsplan: 2026–2027.
33. Verksamheten i nätverket av åklagare som är insatta i människohandelsbrott intensifieras och effektiviseras, till exempel genom att nätverket erbjuds fördjupad specialiseringsutbildning och riktad information om aktuella teman. Nätverkets verksamhet utvidgas till hela landet. Ansvarig: Riksåklagarens byrå. Tidsplan: 2026–2027.
34. Utbildning om människohandel ordnas årligen för åklagare. I planeringen av utbildningsinnehållet är strävan att beakta behoven av både grundläggande och fördjupad utbildning. Ansvarig: Riksåklagarens byrå. Tidsplan: 2026–2027.
35. Utbildning om människohandel ordnas för domstolarnas rättskipningspersonal. Ansvarig: Domarutbildningsnämnden och Domstolsverket. Tidsplan: 2026–2027.
36. Gränsbevakningsväsendet utvecklar personalens kompetens på nationell och internationell nivå och har ett tätt internationellt samarbete bland annat med de övriga nordiska länderna i syfte att skapa kompetens och kapacitet när det gäller bekämpning av människohandel. Ansvarig: Gränsbevakningsväsendet. Tidsplan: 2026–2027.
37. Människohandel i samband med sexuellt utnyttjande och koppleri avslöjas med hjälp av proaktiva metoder. Det internationella samarbetet för bekämpning av människohandel stärks. Ansvarig: Polisen, Gränsbevakningsväsendet. Tidsplan: 2026–2027.
38. En utredning om kopplingar mellan organiserad brottslighet och människohandel görs. Ansvarig: justitieministeriet. Tidsplan: 2026–2027.

4) Människohandel bekämpas tillsammans och på bred front

Arbetet mot människohandel är förvaltningsövergripande. Också det nordiska samarbetet för förebyggande och bekämpning av människohandel stärks, och målen för förebyggande av människohandel beaktas vid återuppbyggnaden av Ukraina.

Åtgärder

39. Med minst två års mellanrum bereds en samordnad förvaltningsövergripande lägesbild över människohandeln och arbetet mot människohandel i Finland. Ansvarig: samordningen av statsrådets arbete mot människohandel. Tidsplan: 2026.
40. En årlig dag mot människohandel ordnas i samarbete med andra aktörer i syfte att informera om aktuella människohandelsfenomen och föra samman centrala aktörer i arbetet mot människohandel. Ansvarig: samordningen av statsrådets arbete mot människohandel. Tidsplan: 2026–2027.
41. Tillsammans med rådet för brottsförebyggande ordnas en nationell expertdialog i syfte att på ett effektivare sätt förebygga och bekämpa människohandel i samband med ungdoms- och gängbrottslighet och bedöma effektivare åtgärder för detta. Ansvarig: samordningen av statsrådets arbete mot människohandel och rådet för brottsförebyggande. Tidsplan: 2026.
42. Samarbetet med de övriga nordiska länderna för att förebygga och bekämpa människohandel stärks ytterligare. Ansvarig: samordningen av statsrådets arbete mot människohandel i samarbete med det nordiska nätverket mot människohandel med barn och polis- och åklagarnätverket. Tidsplan: 2026–2027.
43. Målen för förebyggande av människohandel beaktas i det gränsöverskridande samarbetet för återuppbyggnad av Ukraina. Ansvarig: utrikesministeriet. Tidsplan: 2026–2027.

Uppföljning av handlingsplanen

Flera ministerier och myndigheter deltar i genomförandet av handlingsplanen. Varje ministerium och myndighet svarar för genomförandet av de åtgärder som hör till deras eget ansvarsområde. Vid utgången av mandatperioden bereds en rapport om genomförandet av handlingsplanen under ledning av justitieministeriet.

Handlingsplanen mot människohandel 2026–2027 publiceras den 28.5.2026 i serien Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden (JM 2026:24).